

Ds 2016:2

Några frågor om offentlighet och sekretess

REGERINGSKANSLIET

Justitiedepartementet

Innehåll

Sammanfattning	7
1 Lagförslag	9
1.1 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	9
2 Allmänt om grundlags- och sekretessregleringen	37
2.1 Offentlighetsprincipen	37
2.2 Sekretessens innebörd och sekretessbrytande bestämmelser.....	38
2.3 Sekretessbestämmelsernas uppbyggnad	39
2.4 Överföring av sekretess	40
2.5 Konsekvenser av att en uppgift lämnas över till en annan myndighet.....	41
2.6 Konkurrens mellan sekretessbestämmelser.....	42
2.7 Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter.....	42
2.8 Offentlighets- och sekretesslagens systematik	43
3 Överföring av sekretess i flera led	45
3.1 En otydlighet i regleringen av om sekretess kan överföras i flera led.....	45
3.2 Definitionen av begreppet bestämmelse om överföring av sekretess justeras	46

4	Sekretess till skydd för ordning och säkerhet i Kriminalvården	49
4.1	Kriminalvårdens säkerhetsarbete och befintlig sekretessreglering	49
4.2	Framställning från Kriminalvården om sekretesskydd	50
4.3	Sekretessen till skydd för Kriminalvårdens säkerhetsarbete utökas	50
4.3.1	Behovet av en sekretessbestämmelse	51
4.3.2	Den nya bestämmelsen	52
4.3.3	Bestämmelsens placering	53
4.3.4	Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter	53
5	Sekretess i internationellt polisiärt samarbete	55
5.1	Uppgiftsutbyte i internationellt polisiärt samarbete.....	55
5.1.1	Allmänt	55
5.1.2	Uppgiftsutbyte inom EU	56
5.1.3	Uppgiftsutbyte utanför EU.....	58
5.1.4	Svenska myndigheters deltagande i internationellt polisiärt samarbete	59
5.2	Nuvarande sekretessreglering.....	63
5.2.1	Sekretess till skydd för intresset av att förebygga och beivra brott	63
5.2.2	Sekretess till skydd för rikets förhållande till annan stat eller mellanfolklig organisation	64
5.2.3	Sekretess till skydd för enskild.....	64
5.3	Behovet av översyn för att skapa en tydligare och mer heltäckande reglering till skydd för uppgiftsutbyte vid internationellt polisiärt samarbete.....	65
5.4	En ny sekretessbestämmelse till skydd för utländska intressen vid internationellt polisiärt samarbete.....	67
5.4.1	Behovet av en ny sekretessbestämmelse.....	67
5.4.2	Den nya sekretessbestämmelsen	69
5.4.3	Bestämmelsens placering	71
5.4.4	Sekretesstiden.....	71

5.4.5	Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter.....	71
6	Skattesekretess hos Bokföringsnämnden.....	73
6.1	Begäran om yttranden om god redovisningssed	73
6.2	Skattesekretessen gäller inte hos Bokföringsnämnden.....	74
6.3	Behovet av översyn för att inte hämma utvecklingen av god redovisningssed.....	74
6.4	Skattesekretessen ska kunna föras över till Bokföringsnämnden	75
6.4.1	Behovet av en sekretessbestämmelse för att skydda uppgifter om enskilda.....	75
6.4.2	Överföring av sekretess är mest lämpligt.....	77
6.4.3	Bestämmelsens placering.....	77
6.4.4	Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter.....	77
7	Förbättrat skydd för offentliganställdas personliga integritet	79
7.1	Personaladministrativ sekretess	79
7.1.1	Personalsocial verksamhet och uppgifter om enskildas hälsotillstånd m.m.	79
7.1.2	Skydd mot hot och trakasserier.....	79
7.1.3	Sekretess för personal som är särskilt utsatt.....	80
7.1.4	Fotografiska bilder i personaladministrativ verksamhet	83
7.2	Behovet av översyn för att motverka utsatthet för offentliganställda.....	85
7.2.1	Offentliganställda är mer utsatta.....	85
7.2.2	Framställningar till regeringen om ett stärkt skydd	87
7.3	Stärkt skydd för offentliganställdas privata kontaktuppgifter och fotografiska bilder på intranät	89
7.3.1	Stärkt skydd för offentliganställdas privata kontaktuppgifter.....	89

7.3.2	Stärkt skydd för fotografier i internpresentationer.....	93
7.3.3	Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter	96
8	Medborgarinitiativ.....	97
8.1	Skyddet för enskildas integritet vid olika åsiktsyttringar	97
8.1.1	Valsekretess	97
8.1.2	Namninsamlingar	98
8.1.3	Medborgarförslag och folkinitiativ	98
8.1.4	Stödförklaringar enligt förordningen om Medborgarinitiativet	99
8.1.5	Personuppgiftsskyddet i personuppgiftslagen	100
8.2	Bör integritetskänsliga uppgifter omfattas av sekretess? ...	100
8.3	En ny sekretessbestämmelse till skydd för enskilda som lämnar stödförklaringar.....	101
8.3.1	Behovet av en sekretessbestämmelse för att skydda enskildas integritet	101
8.3.2	Den nya sekretessbestämmelsen	103
8.3.3	Sekretesstiden.....	103
8.3.4	Sekretessbestämmelsens placering.....	104
8.3.5	Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter	104
9	Enskildas användning av informationsteknik hos bibliotek	105
9.1	Bibliotekssekretessen	105
9.2	Ny teknik gör att bibliotekssekretessen bör ses över	106
9.2.1	Enskildas användning av informationsteknik på bibliotek	106
9.2.2	JO har uttalat sig om bibliotekssekretessen	106
9.3	Ett utvidgat skydd för enskildas användning av informationsteknik.....	107
9.3.1	Behovet av en utvidgad sekretessbestämmelse....	108
9.3.2	Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter	109

10	Begravningsverksamhet.....	111
10.1	Begravningsverksamheten saknar sekretesskydd.....	111
10.2	Sekretesskydd för enskilda införs i ärenden enligt begravningslagen.....	112
10.2.1	Behovet av sekretess för att skydda enskildas personliga integritet.....	112
10.2.2	Den nya sekretessbestämmelsens utformning.....	113
10.2.3	Sekretesstiden bör vara sjuttio år.....	113
10.2.4	Sekretessbestämmelsens placering	114
10.2.5	Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter.....	114
11	Handlingsoffentlighet hos enskilda organ.....	115
11.1	Ändringar i bilagan till offentlighets- och sekretesslagen....	115
11.1.1	Offentlighetsprincipen hos privata organ.....	115
11.1.2	Stiftelsen Högskolan i Jönköping och till stiftelsen knutna bolag	116
11.1.3	Organ som har avvecklats bör tas bort från bilagan	117
11.1.4	Organ som inte längre bör tas upp i bilagan.....	118
12	Korrigeringar i offentlighets- och sekretesslagen	119
12.1	Sekretessgenombrott vid överprövning av beslut eller åtgärd	119
12.2	Statens medieråd	120
13	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	123
13.1	Ikraftträdande	123
13.2	Övergångsbestämmelser.....	124
13.2.1	Övergångsbestämmelser till föreslagna ändringar i offentlighets- och sekretesslagen	124
13.2.2	Övergångsbestämmelser till tidigare ändringar i offentlighets- och sekretesslagen	124
14	Konsekvenser.....	127

15	Författningskommentar	129
15.1	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	129

Sammanfattning

Offentlighetsprincipen är en hörnsten i vårt demokratiska statskicks. Inskränkningar ska göras bara om det är påkallat med hänsyn till viktiga skyddsintressen. Regeringskansliet får löpande in skrivelser från myndigheter och enskilda med önskemål om ändringar i offentlighets- och sekretesslagen. I denna promemoria behandlas ett antal sådana framställningar.

För att upprätthålla en så stor öppenhet som möjligt görs en noggrann avvägning mellan insynsintresset och sekretessintresset för varje framställning. I några fall görs bedömningen i promemorian att skyddet för enskilda är bristfälligt i verksamheter inom det offentliga. Dessa brister föreslås nu bli åtgärdade. Förslagen innebär att bibliotekssekretessen, som bl.a. gäller för uppgifter om boklån, utsträcks till att även omfatta uppgifter om enskildas användning av informationsteknik hos bibliotek. Det införs sekretess för uppgifter om enskildas personliga förhållanden i ärenden enligt begravningslagen. En ny sekretessbestämmelse införs till skydd för enskilda som lämnar stödförklaringar enligt förordningen om medborgarinitiativet. Skatteseekretess ska enligt förslaget kunna föras över till Bokföringsnämnden.

Det föreslås att skyddet för offentliganställdas privata kontaktuppgifter och fotografiska bilder på intranät förstärks. Dessutom föreslås att sekretesskyddet för uppgifter som utbyts inom ramen för internationellt polisiärt samarbete görs tydligare och mer heltäckande. Skyddet för ordningen och säkerheten i Kriminalvårdens verksamhet förstärks. Ett nytt organ, Hälsohögskolan i Jönköping AB, förs in i bilagan till offentlighets- och sekretesslagen så att offentlighetsprincipen kommer att gälla även där.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.